

Redengevende omschrijving langsdeelschuur

Langendijksestraat 7 te Rucphen

gemeente Rucphen

drs. Elke de Rooij

Objectgegevens

Adres : Langendijksestraat 7
Postcode : 4715 PH
Plaats : Rucphen

Kadastraal :

Eigendom : fam. Vos

Algemene gegevens

Oorspronkelijke functie : schuur
Huidige functie : schuur
Bouwjaar : vanaf XIXa
Bezoekdatum : 8 april 2015

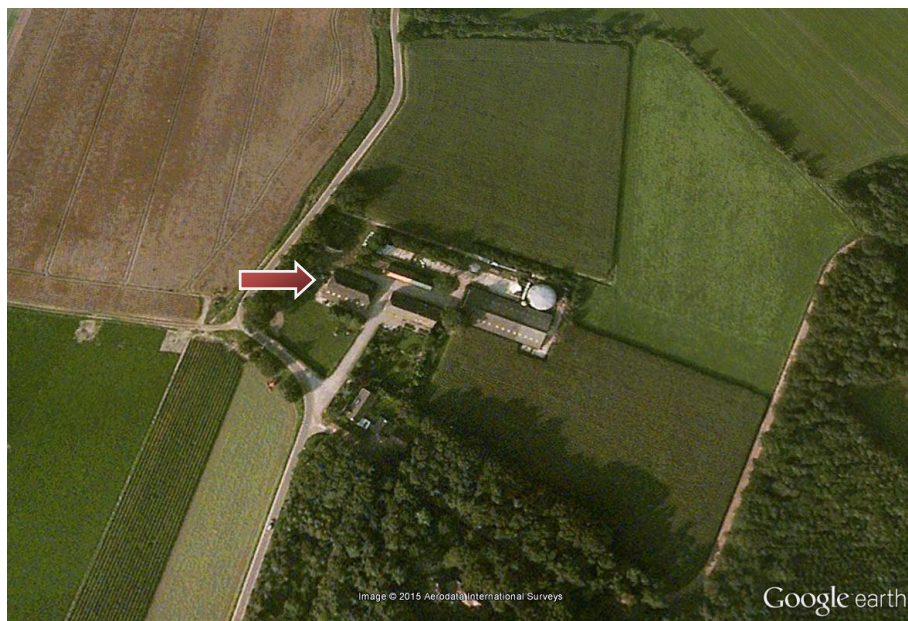
Beschrijving

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

In het buitengebied ten oosten van Roosendaal en ten westen van Rucphen bevindt zich een bijzonder boerderijcomplex dat teruggaat tot tenminste het begin van de negentiende eeuw. Al op het Kadastraal Minuutplan 1811-1832 staat op de locatie een agrarisch complex ingetekend dat bestaat uit een boerderij, langsdeelschuur, schop en bakhuis. De gebouwen zijn als zodanig herkenbaar vanwege hun plattegrond en situering op het perceel. Ze waren destijds, tezamen met een grote hoeveelheid gronden, in het bezit van een notaris. Het vijfhoekige perceel had in die tijd een bijzondere indeling. Zes vlakken waren bestemd als bouwland en werden omringd door hakhout. Bij de schuur en schop lagen weilanden, ter hoogte van de boerderij een boomgaard en moestuin. De bijzonder geordende structuur is opvallend. Een verklaring ligt mogelijk in het feit dat het een heideontginningsgebied betreft. Topografisch militaire kaarten, ook wel Bonnebladen genoemd, laten zien hoe de bebouwing zich ontwikkelde in de loop van de negentiende eeuw. Gebouwen werden hierop overigens veel minder precies ingetekend dan op Kadastraal Minuutplan. Op de kaart van 1870 is de situatie nog goeddeels vergelijkbaar met 1811-1832. Alleen de schop is verdwenen. In 1897 zijn ook de boerderij en het bakhuis weg. Verder naar het oosten is een nieuwe boerderij opgetrokken. Het betreft de boerderij die ook nu nog op het perceel staat. Aan de noordzijde is een nieuwe schop opgetrokken, die gezien het nog aanwezige interieur als (tijdelijk) woonhuis werd gebruikt. De langsdeelschuur staat in 1897 nog op dezelfde plek als in 1811-1832. Aan het begin van de twintigste eeuw is de schop aan de oostzijde fors verlengd. Voor het overige hebben geen grote wijzigingen meer plaatsgevonden in de situering van de historische bebouwing. Na de Tweede Wereldoorlog heeft de bijzondere verkaveling van het perceel plaatsgemaakt voor een meer efficiënte indeling. Tenslotte is aan de oostzijde van de boerderij in de tweede helft van de twintigste eeuw een grote stal bijgebouwd. Dit gebouw doet geen afbreuk aan de historische stedenbouwkundige situatie. De herkenbaarheid en afleesbaarheid van het negentiende-eeuwse boerenbedrijf is groot. Op basis van historisch kaartmateriaal blijkt de langsdeelschuur het oudste onderdeel van het boerderijcomplex te zijn, in ieder geval wat betreft locatie. Het gebouw zelf laat zien dat in de loop der eeuwen het een en ander is gewijzigd.

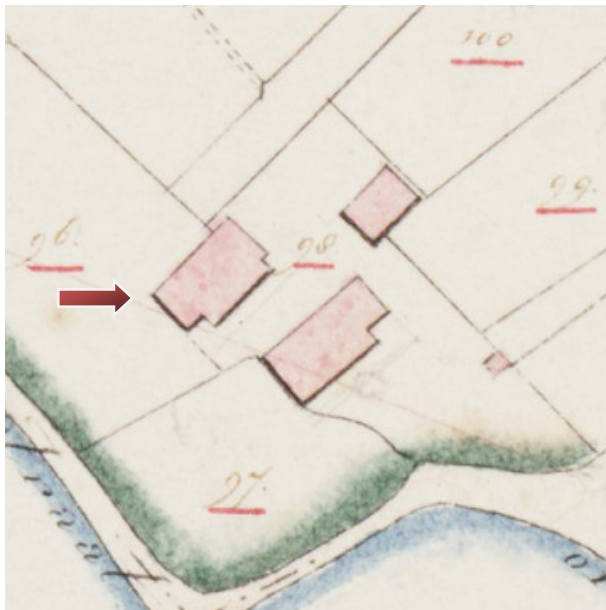
*De ligging van het complex tussen Roosendaal en Rucphen.
Bron: Google Earth*

*Het boerderijcomplex. De rode rijl duidt de langsdeelschuur aan.
Bron: Google Earth*

Het perceel op het Kadastraal Minuutplan 1811-1832
Rucphen en Vorseinde, sectie B, blad 01.
N.B. het kaartbeeld is gedraaid t.o.v. de luchtfoto.
Bron: www.watwaswaar.nl

Uitsnede van dezelfde kaart, waarop de bebouwing
nauwkeurig is ingetekend.

*Topografisch Militaire kaart (Bonneblad), Roosendaal 1870. De rode pijl wijst de schuur aan. Ten zuiden van de schuur staan de boerderij en het bakhuis.
Bron: www.watwaswaar.nl*

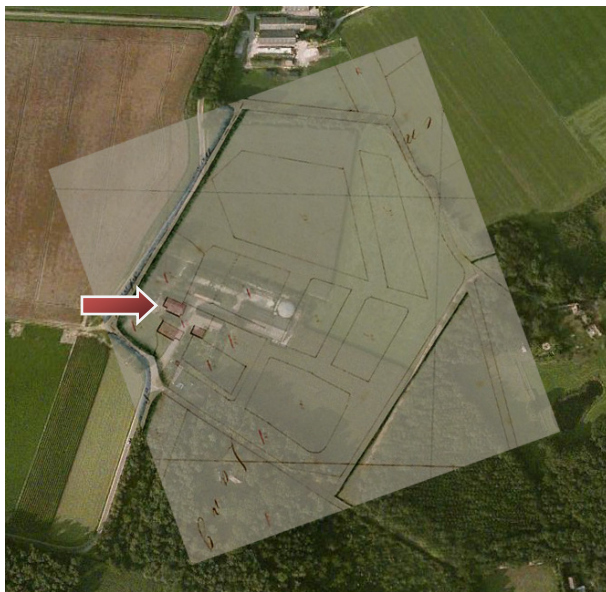

*Topografisch Militaire kaart (Bonneblad), Roosendaal 1897. De rode pijl wijst wederom de schuur aan. Aan de oostzijde is een nieuwe boerderij opgetrokken.
Bron: www.watwaswaar.nl*

Op de topografische kaart Oudenbosch/Roosendaal uit 1960 is te zien dat de oude verkavelingsstructuur is verdwenen. De pijl duidt de schuur aan.

Bron: www.watwaswaar.nl

Een projectie van het Kadastraal Minuutplan op de luchtfoto laat zien dat de schuur sinds 1811-1832 op deze locatie staat.

Het erf vanaf de zuidzijde met links de schuur, rechts de boerderij en recht vooruit de schop.

Het erf vanaf de oostzijde met links de achterkant van de boerderij, rechts de schop en linksachter de schuur.

Het bedrijfsgedeelte van de boerderij

De schop met rechts het aangebouwde gedeelte

De schuur heeft de typologie van een zijlangsdeelschuur, wat inhoudt dat de deel zich in de lengte van het gebouw tegen een zijgevel bevindt. De deel is de plaats waar van oudsher karren met hooi het gebouw in reden. In de huidige situatie bevindt deze langsdeel zich aan de zuidzijde, vanaf de voorkant gezien links. Voor zover herleidbaar is deze situatie altijd zo geweest. Op het Kadastraal Minuutplan wijzen de ingesneden hoeken hierop. Van oudsher had een dergelijke schuur lage gevels en een lage daklijn, die ter hoogte van de hoeken werd opgetild, omdat daar grote deuren waren. Vanwege de zijlangsdeel en de ingesneden hoeken is het gebouw te karakteriseren als Vlaamse schuur. De constructie aan de binnenzijde vormt voor die opzet de basis. In de schuur is nog altijd sprake van zo'n gebintconstructie. De gevels zijn in de loop der jaren vernieuwd, zodat het object aan de buitenzijde het uiterlijk heeft van een 'moderne' langsdeelschuur. Van oudsher waren de wanden gepotdekseld of van fitselstek met leem. Het dak was in de meeste gevallen gedekt met stro.

Het gebouw is met de nokas haaks naar de Langendijksestraat gericht. De kopgevel die naar de boerderij is gericht wordt gezien als voorzijde. Het eenlaags gebouw met rechthoekige plattegrond heeft een gemetselde voorgevel die uit circa 1900 lijkt te stammen. De gevel is opgetrokken in bruinrode baksteen en gemetseld in kruisverband. De kalkvoeg is nog oorspronkelijk. De gemetselde achtergevel stamt uit het laatste kwart van de twintigste eeuw. Hetzelfde geldt voor de uitbouw onder lessenaardak die zich aan linkerkant bevindt. De rechterzijgevel is gepotdekseld. Het gebouw wordt afgedekt door een wolfdak met golfplaten en damwandplaten. Bij de wolfeinden is riet onder de golfplaten zichtbaar.

Voorgevel

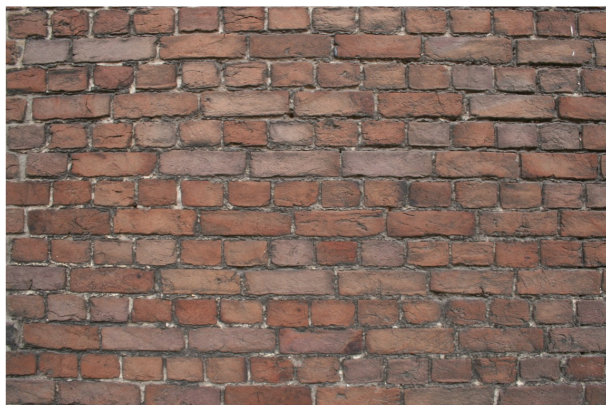
Zoals vermeld bestaat de kopgevel uit historisch metselwerk. Links bevindt zich de aanbouw onder lessenaardak. De opgeklampte deeldeuren bevinden zich in het nieuwere metselwerk van de aanbouw. De aanbouw bevat naast de deuren een tweeruits stalraam van beton. Ook in het historische muurvlak zijn onder rollagen twee van deze stalramen geplaatst, vermoedelijk toen de aanbouw werd gebouwd. De hoek van de gevel rechts is ooit beschadigd geraakt en vervangen door potdekselwerk. Hierin bevindt zich een opgeklampte loopdeur. Onder het wolfeind is een bakgoot geplaatst (niet oorspronkelijk).

Voorgevel

Historisch gedeelte van de voorgevel

Historisch metselwerk

Linkerzijgevel

De oorspronkelijke zijgevel is afgebroken met het plaatsen van de aanbouw. De linkerzijgevel van de aanbouw bevat drie loopdeuren.

Linkerzijgevel

Rechterzijgevel

De lage rechterzijgevel is gepotdekseld. Geheel rechts is een klein gedeelte in betonstenen gemetseld, links daarvan bevindt zich een opgeklampte loopdeur.

Rechterzijgevel

Achtergevel

De indeling van de relatief nieuwe achtergevel stemt niet overeen met de inwendige structuur van het gebouw. De zijlansdeel is niet herkenbaar. Zowel links als rechts bevindt zich een grote dubbele deur en in het midden twee tweeruits stalramen van beton.

Achtergevel

Interieur

In de schuur bevindt zich een overwegend eikenhouten constructie, die bestaat uit vier achter elkaar geplaatste gebinten. De gebinten zijn onderling gekoppeld door middel van gebintplaten. Aan de zijde van de langsdeel zijn de gebinten uitgevoerd als dekbalk, aan de andere zijde als ankerbalk. Ter hoogte van de langsdeel zijn de dekbalken verlengd met opgelegde balken van eikenhout. Ze zijn met bouten aan de gebinten bevestigd. Op een aantal plaatsen zijn balken verstevigd. Eén van de oorspronkelijke staanders is vervangen door een exemplaar in zachter hout. De verschillende wijzigingen laten zien dat er sprake is van verschillende tijdslagen, waarbij de oude gebintconstructie steeds iets werd aangepast. Het gebruik van zachter (meestal naald)hout wijst op aanpassingen in de late negentiende of begin twintigste eeuw. De staanders en schoren zijn voorzien van gehakte telmerken. Onder meer de telmerken I, II, III en IV zijn aangetroffen, maar van een doorlopend systeem was op het eerste gezicht geen sprake. De verschillende delen zijn bevestigd met houten pen en gat verbindingen.

In de eerste staander links zijn allerlei letters en tekens gesneden. Ook is een muntje met een heilige op de balk gespijkerd. Vermoedelijk gaat het om Donatus, die het gebouw zou beschermen tegen onweer en blikseminslag.

Op de vier gebinten staan gehakte A-spanten met halfhouts ingekepte hanenbalken. Ze zijn met toognagels bevestigd. Op de spanten liggen aan iedere zijde twee gordingen. Schoren zijn gespijkerd. Het kaphout (gordingen, nokbalk, sporen en rietlatten) is gezaagd. Als gevolg van de aanbouw aan de linkerzijde is de kapconstructie ter plaatse aangepast. In de schuur is geen sprake van een nadere indeling. Het middengedeelte is meest recent gebruikt als stal. De langsdeel doet dienst als opslagplaats voor karren. Op de vloer is beton gestort. Tegen de voorgevel staat een gemetselde en gecementeerde gootsteen met een pomp (begin twintigste eeuw).

Eerste gebint vanaf de achterzijde

Langsdeel met verlengde dekbalken Ankerbalk

Gesneden letters op de eerste staander

Muntje met heilige

Gebintstijl met versteviging

Telmerk II

Kapconstructie

Pomp en gootsteen

Waardering

Cultuurhistorische waarden

De langsdeelschuur is van belang als uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van het buitengebied tussen Rucphen en Roosendaal vanaf tenminste het begin van de negentiende eeuw en later. Het object is tevens van belang als voorbeeld van de typologische (door)ontwikkeling van de Vlaamse schuur in dit gebied. De gesneden letters en het muntje op de eerste staander zijn van cultuurhistorische waarde omdat ze iets vertellen over het denken en doen van gebruikers van de schuur.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

Het gebouw is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een schuur in een voor de bouwtijd en omgeving karakteristieke vormgeving en materialisering. Het gebouw was puur functioneel en daarom niet voorzien van enigerlei verbijzonderingen.

Situationele en ensemblewaarden

Vanwege de ligging aan een historische wegenstructuur is sprake van stedenbouwkundige waarde. De schuur is verder van betekenis als oudste onderdeel van een historisch boerderijcomplex, dat bestaat uit een boerderij, schuur en schop. De vorm en oude indeling van het perceel is nog grotendeels herleidbaar.

Gaafheid en herkenbaarheid

Het object is van belang wegens de gaafheid van het gebint en de redelijke gaafheid van de hoofdvorm en indeling. De oorspronkelijke functie en logistiek van het gebouw zijn nog afleesbaar. De buitengevels zijn met het plaatsen van de aanbouw fors gewijzigd, maar omdat de oorspronkelijke inwendige structuur nog aanwezig is, kan deze ingreep ongedaan worden gemaakt (reversibiliteit).

Zeldzaamheid

Vanwege de situationele en ensemblewaarden in relatie tot de gaafheid van het gebint is sprake van zeldzaamheid op lokaal niveau.